

ZNAK NOVÉHO MĚSTA NA MORAVĚ

Znak a pečeť NOVÉHO MĚSTA na MORAVĚ

Jan KŘIVOHLÁVEK

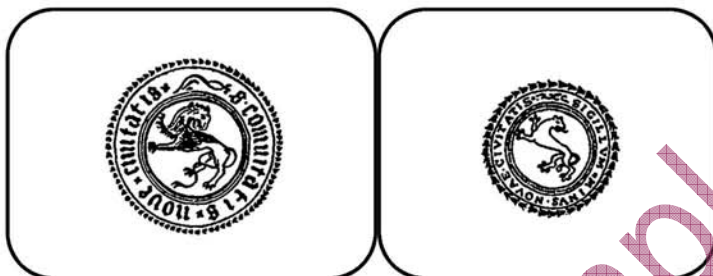
Tak jako většina moravských měst i Nové Město na Moravě se může pochlubit městským znakem. Jeho dnešní podoba pochází z roku 1635 (1), kdy byl tehdejším majitelem města kardinálem z Ditrichštejna původní znak či spíše znamení města rozmnoženo. Popis znaku města a jeho pečetí je uveden v řadě prací (2). Vyobrazení se v detailech liší (Žvolský, Louda) od popisu ve znakovém privilegii z r. 1635. Jak vypadal starý znak se neuvádí. Ani v privilegii Vratislava z Pernštejna z r. 1580 (3), kde se připomína, není uveden jeho popis. Je možné, že Nové Město před rokem 1635 žádné znakové privilegium nemělo. Znak či spíše znamení užívané na pečetích (nazývané erbem) bylo pak převzato do privilegia, jímž je znak rozmnožen (4).

Dle domněnky J.Loudy (5) a na základě dochovaných městských pečetí z r.1589 (6), 1590 (7) a 1615 (8) byl původním znaméním (znakem) jen lev. Z roku 1571 (9) a 1576 (10) je však doložena jiná podoba městské pečeti. Jedná se údajně o vpravo obrácenou laň nebo koloucha (?). Tato podoba je také doložena r. 1619 (11). Vzhledem k tomu, že otisk pečetí z r.

---

3 / 82 heraldika

1571 a 1576 není úplný, je možné se domnívat, že jde o purkmistrovskou (rychtářskou) pečeť. Změna znamení na pečetí musela být provedena mezi léty 1576 - 1585. V případě pečetí z r. 1619 se zřejmě jedná o špatně otisknutou pečeť se znaméním lva. Na základě uvedených faktů lze konstatovat, že Nové Město na Moravě v letech 1585 - 1635 užívalo na svých pečetích znamení lva. Před tím užívané znamení není dostatečně objasněno. Od roku 1635 je ve znaku města ale i na pečetí (12) užíván znak udělený kardinálem Ditrichštejnem.

Poznámky:

- (1) OA Žďár n. Sázavou; AM Nové Město na Moravě, č.1, znak města je zde popsán takto:
... Przenie magi astit naprziciz w poly Rozdzieleny gehoś wrchni Polowicze żlute Pole ma a w niem w Prostrzedku dwa Nożie z Erbu Rodi Nasseho, u przimie stogiczy, a nad nimi kniezieczy Klobauczek, w dolni pak Polowiczy sstitu toly keż gedno Pole cżierwene Barwy se spatrzyge w kterémż Lew żlute barwy sediczy s wyplazenim Yazykem za se we hiedzicy ...
- (2) Fiala J., Svoboda J.F., Novoměstský listář, Nové Město n.Mor., s.57; Zvoleký E., Znaky moravských měst, Brno 1947, s.42, (tab.XVI); Louča J., Znaky československých měst, Praha 1972, s.56 (I.vydání dtto Praha 1975, s.85, II.vydání); Znaky a pečetí jihomoravských měst a městeček, Brno 1979, s.387 - 389

- (3) Slavík F., Staré znaky a pečeti městské a vesnické na Moravě, Časopis Moravského muzea zemského r.5/1905, s.21-22
- (4) K neustálým sporům o původu městských znaků lze v podstatě říci toto: Dle akademika Vojtiška znaky měst vznikaly ze znamení užívaných vojenskou mocí měst (zejména královských). Tato znamení byla později převzata za znak města nebo za znak byla převzata znamení používaná do té doby na pečetích. Někdy se stávalo, že přijatá znamení byla na novém znaku polepšena nebo rozhojněna. U některých měst a zejména městeček však nikdy žádná znaková privilegia udělena nebyla. Tato města od 17., hlavně pak y 18. a 19. století za znak města pokládala a také převzala znamení užívaná na pečetích nebo přijala znamení jiná. Znamení již v minulosti užívaná na pečetích byla nazývána erbem nebo znakem města.
- (5) Louda J., 1.c.
- (6) Archiv Nár.muzea v Praze, fond F/131, kart.103 (obr.č.2)
- (7) SÚA Praha, fond Morava, sign.12/59 (obr.č.3)
- (8) SÚA Praha, SM-P/106 - Ž/6-Žďár (obr.č.1)
- (9) OA Žďár n.S., AM Bystřice nad Pernštejnem, č. 262
- (10) SOA Brno, G 2, sign.354/1
- (11) SOA Brno, G 1, č.9105
- (12) viz obr. č. 4 (ANMP, fond F/165 - Polná, kart. č. 129)

